

Insändare inlägg och debattinlägg är närsläktade texttyper. Samtliga är skriftliga yttranden i en diskussion eller debatt. Det är längden och upplägget som skiljer dem åt. Insändaren är kortast, därefter kommer inlägget och längst och mest bearbetad är oftast debattinlägget. Debattinläggets upplägg med teser och antiteser kan dock även förekomma hos mer ”seriöst” utformade insändare och inlägg.

Insändare

En kort text som handlar om ett aktuellt ämne. Genom den vill den som skriver påverka andra att tycka som den själv. Ofta skriver upprörda läsare till tidningar för att klaga på företeelser.

Inlägg

En text som på samma sätt som insändaren är ett skriftligt yttrande i en diskussion eller debatt. Debatten är ofta redan igång och personen som skriver inlägget vill alltså yppa sin åsikt i ämnet. Ett inlägg är något längre och mer bearbetad än en insändare. Kan ha samma upplägg som en debattartikel men är oftast kortare.

Debattinlägg

En text som drivs av en tes, ett ställningstagande. Genom att argumentera för sin åsikt vill man få andra att dela ens ståndpunkt.

Ett debattinlägg är längre och mer bearbetad än texttyperna insändare och inlägg och brukar ofta vara uppbyggd med:

- Tes
- Inledande fråga
- Exempel
- Argument
- Motargument (antites)
- Bemötande av motargument
- Slutsats

Artikel

En nyhetsartikel följer ofta ett mönster med rubrik och ingress som har till uppgift att sammanfatta artikeln. Avgörande för nyhetsartikeln är att den förmedlar fakta, är objektiv och opersonligt skriven.

En debattartikel är ute efter att påverka och förändra. Det viktiga i en artikel av denna typ är argumenten; det som ska övertyga läsaren. Debattartikeln utgår ofta från aktuella händelser som kommenteras ur en given vinkel, alltså författarens åsikt. För att göra detta på ett bra sätt bör skribenten vara väl insatt i ämnet.

Krönika

En personligt hållen text om något aktuellt ämne som kan intressera många. Skribentens egna erfarenheter blandas ofta med ett allmänt resonemang. Reflektioner och jämförelser görs med utgångspunkt i såväl egna erfarenheter som i andra texter.

Stilen är levande och personlig, utan att bli pratig eller talspråklig. Ett engagerande, fylligt, stilsäkert, insiktsfullt och initierat språkbruk kännetecknar en bra krönika.

Exempel på krönikor kan vara Filmkrönikan (se bilaga 5). Tänk på att historiska krönikor, som t. ex. Erikskrönikan, inte efterfrågas!

Kåseri

Kåseri kommer från franskan och betyder samtal. Kåseriet skrivs oftast i en humoristisk, lättsam och personlig stil. Det gäller att hitta roande och lustiga formuleringar, gärna spetsade med lagom många överdrifter. Trots det används inte talspråk, slanguttryck eller svordomar hur som helst. Finessen är just en balansgång mellan talspråket och det formella skriftspråket. Kåseriet är inte resonerande och analytiskt utan underhållande och glättigt. Personliga associationer och sidosprång är tillåtna. Exempel från egen erfarenhet med överraskande tankekullerbyttor är lyckade inslag.

Essä

Essä betyder egentligen försök och består till synes av ett samtal mellan skribent och läsare. Essän ska inte i första hand underhålla utan få läsaren att reflektera. Skribenten ska ta med läsaren på en resa i tankarna. Texttypen kräver en huvudhandling (en röd tråd) men kan laborera med sidosprång, som är av personlig art och som helst ska drabba läsaren och ställa allt på huvudet. Essän (samtalet) kan sluta hur som helst; ingen förväntar sig ett slutgiltigt svar.

Språket kan vara sakligt resonerande eller poetiskt skimrande, gärna med överraskande ordsammansättningar, annorlunda bildspråk och metaforer. Essän behöver inte handla om mänsklighetens stora, eviga frågor. Det kan lika gärna vara små till synes obetydliga händelser och ting, som väcker djupa tankar.

Brev

Denna texttyp har en bestämd mottagare och brevets utformning präglas därför utifrån denna. Mottagaren behöver viss information och då ska denna också ges. Budskapet måste tydligt gå fram annars förlorar brevet sitt syfte. Ett brev bör innehålla:

- Datumangivelse och eventuellt ort (Märsta den 28 maj 2006, 2006-05-28)
- Hälsningsfras som passar stilen och mottagaren (Hej!, Kära mor!, Doktor Sundström!)
- Inledningsfras (Jag skriver detta med anledning av..., Jag heter... och vill gärna...)
- Avslutningsfras som passar stilen och mottagaren (Vänliga hälsningar + namn, Tack på förhand + namn, Ha det bra + namn)

Blogg

Ordet blogg kommer från engelskans 'weblog' som betyder webbjournal eller personlig och öppen dagbok på webben. Man kan även se begreppet som ett mellanting mellan personliga kolumner i dagstidningar och dagböcker.

En typisk blogg innehåller iakttagelser och synpunkter på dagsaktuella händelser, länkar till intressanta och aktuella webbsidor m.m. Språket är ofta personligt resonerande men kan också ha karaktär av debattinlägg.

Manus

När man skriver ett manus är utgångspunkten att det ska framföras muntligt och det får konsekvenser för formuleringen. I denna texttyp är det tillåtet och eftersträvanvärt att hålla sig så nära talspråket som möjligt utan att använda svordomar, slang och utfyllnadsord som exempelvis 'typ' och 'liksom'. Viktigt att tänka på är också vem som är mottagare eller åhörare så att talet anpassas efter detta.